

УДК 330.46.657.05.

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В
БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.231018.150.254

**Васильєва В. Г., к.е.н.,
Коновалова О. В.,
Коротченко В. О.***Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро*

Досліджено сучасний стан та обґрунтовано необхідність автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ для забезпечення їх ефективної діяльності. Розглянуто основні характеристики програмних продуктів автоматизації обліку в бюджетних організаціях, а також визначено основні переваги використання даних програм для оптимізації та адаптації облікової системи вітчизняних установ до сучасних викликів інформаційного суспільства і міжнародної практики бюджетного обліку. Проаналізовано функції найбільш популярних продуктів, які служать для обліку оплати праці для бюджетних установ, а саме: “FIT–Бюджет”, “1С: Підприємство8”, “Парус–Заробітна плата”, “UA–Бюджет”, “1С ПРО7”, “MASTER: Зарплата і кадри”, “ЧІЖ–Бухгалтерія: Заробітна Плата”. Обґрунтовано ключові вимоги до компаній–виробників програмних продуктів автоматизації бухгалтерського обліку. У данні статті висвітлено проблему обліку розрахунку оплати праці у бюджетних установах та можливі напрями вирішення цієї проблеми, зокрема автоматизації систем обліку. Підкреслено переваги комп’ютерної системи бухгалтерського обліку в разі обліку оплати праці та автоматизації загалом. Також, наведено перелік бюджетних установ України та їх програмне забезпечення і саме головне шляхи вирішення зазначеної у статті проблеми.

Ключові слова: заробітна плата; розрахунки з оплати праці; автоматизація бухгалтерського обліку; програмне забезпечення; електронна звітність; комп’ютеризація

UDC 330.46.657.05.

**MODERN PROBLEMS OF AUTOMATION OF ACCOUNTING IN
BUDGET INSTITUTIONS: THEORETICAL AND PRACTICAL
ASPECTS**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.231018.150.254

**Vasilyeva V., PhD in Economics
Konovalova O.,
Korotchenko V.***University of Customs and Finance, Dnipro*

© Васильєва В. Г., к.е.н., Коновалова О. В., Коротченко В. О., 2018

The present state is investigated and the necessity of automation is substantiated accounting systems of budgetary institutions to ensure their effective operation. The main characteristics of accounting automation software in budget organizations are considered, as well as the main advantages of using these programs for optimization and adaptation of the accounting system of domestic institutions to contemporary challenges of the information society and international practice of budget accounting. The analysis of the functions of the most popular products used for accounting for labor remuneration for budget institutions, namely: "FIT-Budget", "1C: Enterprise8", "Sail-Wages", "UA-Budget", "IS-pro7", "MASTER: Salary and Frames", "Chiz-Bookkeeping: Wages". The key requirements for companies producing software for accounting automation are substantiated. The paper deals with the problem of accounting for the calculation of wages in budgetary institutions and possible directions for solving this problem, in particular, automation of accounting systems. The advantages of the computer accounting system in the case of payroll and automation accounting in general are emphasized. Also, a list of budget institutions of Ukraine and their software is presented and the most important ways of solving the problem mentioned in the article.

Keywords: wages; payroll calculations; accounting automation; software; electronic reporting; computerization

Актуальність проблеми. Процес оплати праці в бюджетній сфері має значні особливості, так як свої особливості має сама бюджетна сфера, і насамперед – це характер фінансово – економічних відносин. В бюджетних установах фінансування виплат на заробітну плату у відповідності до чинного законодавства здійснюється за окремими статтями, які є захищеними. Тому великого значення та актуальності набуває не тільки правильний облік розрахунків з оплати праці в бюджетних установах, а й вдосконалення організації та полегшення даного сектору роботи.

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичні, методичні та практичні питання такої проблеми, як автоматизація обліку завжди були предметом наукових досліджень, зокрема, таких провідних вітчизняних учених як: А.Г. Загороднього, С.В. Івахненка, А.М. Колота, Л.М. Котенко, А.Н. Кузьмінського, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, С.М. Турчина, Старостиної, Н.М. Ткаченко, Б.В. Усач, Д.М. Черваньова, В.Г. Швеця, В.О. Шевчука, Л.М. Янчевої та ін [6, ст. 97].

Аналіз сучасних наукових статей показав, що питання створення такої програми, яка б і формувала і передавала звітність до контролюючих органів не розглядалося.

Метою статті є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення автоматизованих систем, які використовуються при обліку оплати праці в бюджетних установах.

Викладення основного матеріалу дослідження. В період розвитку кризових явищ в економіці України відбуваються зміни у фінансовій системі держави, які супроводжуються різким погіршенням її можливостей забезпечувати соціальні гарантії та розвивати галузі соціальної, наукової та інших сфер, які належать до бюджетних. У зв'язку з цим, зростає роль і значення удосконалення ведення бухгалтерського обліку доходів і видатків бюджетних установ, складання звітності тощо. Названі причини вимагають реформування бюджетної сфери та, безумовно, впливають на порядок ведення бухгалтерського обліку, форми й обсяги подачі звітної інформації, систему внутрішнього і зовнішнього контролю за використанням бюджетних коштів.

Тобто, загалом процес удосконалення стосується саме технології обліку й опрацювання економічної інформації. Найбільш сучасними є автоматизовані інформаційні технології, здатні активно впливати на інтенсивність використання наявних ресурсів бюджетної сфери. У зв'язку з цим дослідження автоматизації процесів обліку, контролю та аналізу є особливо актуальними.

Проблематикою обґрунтування розвитку і впровадження інформаційних систем в бюджетних установах займалися такі вчені-економісти, як А.М. Береза, Ф.Ф. Бутинець, Р.Т. Джога, М.Р. Лучко, І.І. Матієнко-Зубенко, Т.А. Писаревська, С.В. Свірко, Л.О. Терещенко, Т.В. Шахрайчук та інші. Загалом можна сказати, що це питання залишається недостатньо дослідженим. Підтвердженням цьому є той факт, що більшість малих бюджетних установ (особливо в сільській місцевості) продовжують використовувати традиційну ручну, або частково автоматизовану, форму ведення бухгалтерського обліку [3, с.158].

Взагалі комп'ютерні системи бухгалтерського обліку пройшли великий історичний шлях становлення й розвитку. Вони змінювалися паралельно зі змінами інформаційних технологій, програмних і технічних засобів оброблення інформації, методів і засобів розроблення, концепції побудови інформаційних систем.

Ринок комп'ютерних системи бухгалтерського обліку розпочав формуватися з кінця 80-х років. Сьогодні існує велика кількість

різноманітних програмних засобів автоматизації бухгалтерського обліку: від засобів автоматизації локальної задачі бухгалтерського обліку до повнофункціональної комп'ютерних системи бухгалтерського обліку в складі інформаційних систем установи [8, с.46].

Однією із перших програм, яку було впроваджено в Україні для бухгалтерського обліку, а саме обліку оплати праці була програма "ІС-ПРО: Бюджет".

"ІС-ПРО: Бюджет" – це розвинутий комплекс взаємопов'язаних систем, призначений для бухгалтерського, податкового, кадрового, оперативного обліку.

У 1990 році мале підприємство "Виклик", на чолі з Линником Сергієм Юрійовичем презентувало власне програмне забезпечення для автоматизації обліку заробітної плати "Проза" – на той час революційна розробка з власною системою управління базою даних та інтерфейсом.

У 1991 – 1992 розроблено було програму "Зарплата" для операційної системи "MS-DOS".

Для програмного забезпечення "ІС-ПРО: Бюджет" 2005–2006 роки було роками програмного ребредингу. У цей період відбувається випуск нової версії системи "БЕСТ-ПРО" під назвою "ІС-ПРО" для ОС Windows.

Типова конфігурація "ІС-ПРО: Бюджет" призначена для бюджетних організацій, які фінансуються, як за рахунок державного бюджету, так і за рахунок місцевих бюджетів. У конфігурації виконані настройки, що враховують особливості фінансово-господарської діяльності бюджетних організацій та всіх особливостей нарахування та утримань із заробітної плати працівників відповідно до чинного законодавства України та наказами Держказначейства України [4].

На сьогоднішній день розвиток інформаційних технологій має суттєвий вплив на ефективність організації обліку оплати праці. Завдяки застосуванню автоматизованих облікових систем під час здійснення бухгалтерського обліку та аналізу оплати праці в бюджетній установі можна:

- спростити розрахункові операції;
- підвищити якість та повноту даних, що містяться в облікових реєстрах;
- зменшити кількість помилок.

Відбувається швидке оснащення бюджетних установ

інформаційними технологіями, що дає можливість накопичувати дані як на машинних носіях інформації, так і безпосередньо в облікових реєстрах. Застосування інформаційних технологій дає можливість у найкоротші строки отримати інформацію, яка є необхідна та важлива. Це допомагає підвищити оперативність прийняття рішень керівництвом установи.

Автоматизовані системи відіграють важливу роль у бухгалтерському обліку бюджетної установи в цілому та значно спрощують роботу працівників у даному секторі. Однак не всі бюджетні установи, організації застосовують інформаційні технології у своїй діяльності. На території України майже кожна десята бюджетна установа не користується ними при виконанні обліково–аналітичної роботи.

Як свідчить досвід експлуатації економічних інформаційних систем, їх впровадження забезпечує досить високу ефективність. Незважаючи на чималі витрати, пов'язані з їх проектуванням та розробкою, а також на поточні експлуатаційні витрати на обслуговування АРМ, впровадження АРМ є доцільним [1, ст.11].

Автоматизовані облікові системи розрахунків з оплати праці не є досконалими. Причинами цьому є такі недоліки:

- часткова автоматизація операцій з документообігу;
- низький рівень розробки алгоритмів формування звітності;
- відсутній ефективний механізм архівації та зберігання даних.

Одною з обов'язкових умов автоматизації та обліку є наявність програми реєстрації та обробки бухгалтерських даних. Програми обробки бухгалтерської інформації мають бути адаптовані до правил ведення бухгалтерського обліку відповідної установи.

Форми та методи бухгалтерського обліку обираються самостійно організацією, в залежності від того, який об'єм облікової роботи та залежно від наявності та кількості обчислюваної техніки.

На даному етапі становлення ринкової економіки відбувається перехід до нової економічної моделі. Важливе місце в ній займають інформаційні технології, які були засновані на засобах обробки та збереження інформації, а також на комунікаційних засобах.

Інформаційною технологією є сукупність процесів циркуляції та переробки інформації, а також опис даних процесів. Це сукупність процедур, за допомогою яких реалізуються функції накопичення, збору, одержання, опрацювання, аналізу та передачі інформації в організаційній

системі з використанням засобів обчислювальних технологій.

Користування інформаційними технологіями передбачає вміння працювати з інформацією та обчислювальною технікою [2, с. 98].

У системі бухгалтерського обліку, не залежно від того, який суб'єкт господарювання розглядається – організація чи установа яка фінансується з бюджету будь-якого рівня, одне з центральних місць належить обліку праці і заробітної плати. Зарплату використовують як один з основних важелів управління економікою.

В умовах використання обчислювальних машин створено принципово нові механізовані й автоматизовані форми бухгалтерського обліку, при яких обліково обчислювальні роботи виконуються автоматично на обчислювальних машинах.

Автоматизована система обліку оплати праці може функціонувати у таких формах (рис.1).

Рис. 1 Форми автоматизованої системи обліку оплати праці
Джерело: [7, с.74]

На сьогоднішній день на території України бюджетними установами використовується велика кількість програм для ведення обліку оплати праці. У таблиці 1 ми розглянемо перелік бюджетних установ України та програми, які вони використовують для обліку оплати праці.

Таблиця 1 – Перелік бюджетних установ України та їх програмне забезпечення для обліку оплати праці

№	Назва бюджетної установи	Назва програмного забезпечення	Характеристика програмного забезпечення
1	Державна установа “Інститут охорони ґрунтів України”	“FIT-Бюджет”	Надає такі можливості: – ведення штатного розпису; – створення кадрових

Продовження табл. 1

	Київської обл. м.Київ		<ul style="list-style-type: none"> – наказів; – облік робочого часу та ведення табеля обліку робочого часу; – автоматичний розрахунок нарахувань та утримань з заробітної плати; автоматичний розрахунок середньої заробітної плати для виплати відпускних, лікарняних, оплати днів відрадження.
2	Управління поліції охорони в Івано-Франківській області	“ІС: Підприємство 8”	<p>Надає такі можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрахунок заробітної плати з урахуванням фінансування з кількох джерел фінансування; – розрахунок грошового забезпечення військовослужбовців і прирівняних до них осіб; – розрахунок грошового утримання службовців на державній службі; – вирахування регламентованих законодавством податків і внесків з фонду оплати праці; – управління грошовими розрахунками з працівниками, включаючи депонування; – облік кадрів і аналіз кадрового складу; – автоматизація кадрового діловодства.
3	Національна поліція України	“Парус-Заробітна плата”	<p>Надає такі можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ведення особових рахунків співробітників; – облік штатної структури на рівні підрозділів і посад; – ведення табелю робочого часу, облік наказів з оплати праці, нарахування заробітної плати на підставі виправдувальних документів табеля; – розрахунок заробітної плати, в тому числі з урахуванням норм робочого часу і виробітку; – облік виплат за відомостями та ВКО; – перерахунок заробітної плати за минулі місяці; – розрахунок нарахувань на заробітну плату (податки, фонди тощо); облік виплаченої і невиплаченої заробітної плати;

Продовження табл. 1

			<ul style="list-style-type: none"> – формування, друк і відпрацювання в обліку господарських операцій по заробітній платі 5-го меморіального ордера (5-й проводки); – друк різного виду довідок по заробітній платі; – формування звітних форм до податкової інспекції (1ДФ) та в пенсійний фонд (персоніфікований облік).
4	Департамент молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	“UA-Бюджет”	<p>Надає такі можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрахунок заробітної плати у розрізі джерел фінансування та КЕКВ; – розрахунок грошового забезпечення військовослужбовців і прирівняних до них осіб; – розрахунок грошового утримання службовців на державній службі; – розрахунок заробітної плати працівників відповідно до їх педагогічного навантаження; – розрахунок регламентованих законодавством податків із співробітників і внесків на фонд оплати праці; – для розрахунку сум нарахувань та утримань передбачена можливість використовувати довільні формули, у яких крім широкого переліку наперед визначених показників і показників, створених користувачами, є можливість застосовувати арифметичні дії, математичні функції та умовні вирази; – облік кадрів та аналіз кадрового складу; – формування регламентованої звітності для подачі у фонди, ДПІ, органи статистики.

Продовження табл. 1

5	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації	“ІС ПРО7”	<p>Надає такі можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обробка та контроль за формуванням та імпортом вхідних облікових даних щодо оплати праці; – здійснення розрахунків по визначенню суми заробітної плати та утримань з неї, а також розрахунків доплат, лікарняних і преміальних виплат, матеріальної допомоги, надбавок тощо у відповідності з вимогами чинного законодавства; – здійснення розрахунків суми податків і внесків, що підлягають сплаті до фіскального органу; – підготовка звітності до контролюючих органів у встановленій формі.
6	Управління праці та соціального захисту населення Краматорської міської ради	“MASTER: Зарплата і кадри”	<p>Надає такі можливості:</p> <p>нарахування:</p> <ul style="list-style-type: none"> – погодинної та відрядної заробітної плати, як за основною, так і сумісною посадами; – надбавок та доплат; – разові нарахування та умовно-постійні нарахування; – допомоги по соціальному страхуванню; – різних видів премій; <p>утримання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – податку з доходів фізичних осіб, профспілкового внеску та інших обов'язкових утримань в автоматичному режимі; – постійні утримання: за виконавчими листами, кредитні внески, квартплата, комунальні послуги тощо; – розрахунок відрахувань з установи (ЄСВ); – формування проводок по нарахуванню/утриманню заробітної плати;

Продовження табл. 1

			<ul style="list-style-type: none"> – формування платіжних відомостей на виплату авансу, заробітної плати, відпусток та інших виплат (на банк та на касу). <p>Звітність:</p> <ul style="list-style-type: none"> – формування квартальної звітності по формі 1-ДФ (в електронних та паперових копіях); – підготовка баз даних для персоніфікованого обліку та подальшої обробки в АРМ Пенсійного фонду; – формування та друк вихідних документів: розрахункових листів, платіжних відомостей, зведень, реєстрів, довідок.
7	“Дніпропетровський обласний методичний ресурсний центр” ДОР”	“ЧІЖ-Бухгалтерія: Заробітна Плата”	<p>Надає такі можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повний розрахунок заробітної плати з утриманням всіх податків; автоматичний розрахунок лікарняних листів, відпусток, компенсацій, витрат на відрядження, матеріальної допомоги відповідно до законодавства; – перевід, звільнення співробітника або всього відділу з одного підрозділу в інший; – автоматична передача даних в заборгованість при несвоєчасній виплаті заробітної плати; – можливість отримати бухгалтерські проводки по відрахуваннях до фондів в розрізі джерел фінансування; – формування журналів-ордерів по заробітній платі; – формування звітів з оплати праці.

Джерело: розроблено автором

У таблиці 1 ми розглянули такі програми, як: “FIT–Бюджет”, “1С: Підприємство8”, “Парус–Заробітна плата”, “UA–Бюджет”, “1С ПРО7”, “MASTER: Зарплата і кадри”, “ЧІЖ–Бухгалтерія: Заробітна Плата” і ми

бачимо, що на території України бюджетними установами використовується велика кількість різних програм для обліку опрати праці і цей перелік є невичерпним.

Також, ми спостерігаємо деяку схожість функцій даних програм, вони надають певні можливості, а саме:

- автоматичний розрахунок нарахувань та утримань із заробітної плати;
- облік штатної структури на рівні підрозділів і посад;
- ведення таблицю робочого часу, облік наказів з оплати праці;
- здійснювати індексацію заробітної плати у програмі;
- розраховувати відпускні, лікарняні, допомогу при вагітності та пологах, а також визначати оплату за дні відрядження працівника;
- формування регламентованої звітності для подачі у фонди, ДП, органи статистики.

Для кращої орієнтації між десятками пропозицій бухгалтерських програм необхідно відзначити найважливіші для установи критерії вибору програмного забезпечення. Тому при виборі програми автоматизації обліку більшість установ керуються певними критеріями відбору, а саме:

- обирають відомі програми, хорошою ознакою якої є тривала присутність на ринку програмного забезпечення, адже для того, щоб стати компанією з відмінною репутацією потрібен час та досвід;
- обирають програми, які підходять для їх бюджету, так як в таких установах всі витрати здійснюються відповідно до кошторисів;
- обирають якісне програмне забезпечення, об'єктивні ознаки якості – наявність Свідоцтва Держдепартаменту інтелектуальної власності України, переможних дипломів, медалей і т. д.;
- відбір тільки зрозумілих, доступних, та простих в користуванні програм для автоматизації обліку.
- обирають програми у яких є наявність системи сервісного обслуговування клієнтів високого рівня. Надання клієнтам багатоканального телефону підтримки, проведення постійних семінарів для користувачів програми. Можливість замовникам оновлювати свої версії через Інтернет.
- відбір програм здійснюється відповідно до потреб та діяльності бюджетної установи.

Із всіх представлених програм у таблиці 1 більш детальноше розглянемо “ЧІЖ–Бухгалтерія: Заробітна Плата”. Фірма “Чиж” – це велика на Україні торговельна мережа з продажу автоматизованого бухгалтерського, кадрового, планово – економічного обліку, яка зайняла одне з лідируючих місць на ринку продажів. Якість підтверджена численними нагородами від авторитетних міжнародних асоціацій. Заснована в 1994 році, фірма “Чиж” – це одна з найбільших компаній України, яка співпрацює з великими компаніями, державними установами, заводами, пансіонатами, університетами і т.д. [5].

Дніпропетровський обласний методичний ресурсний центр “ДОР” для обліку оплати праці обрав саме цю програму, бо вона має певні переваги для Центру порівняно з іншими, а саме:

- ціна користування програмою за місяць становить 1000 гривень, що цілком задовольняє Центр;
- при відсутності оплати інформація зберігається і доступна в режимі перегляду;
- нові версії поставляються автоматично без додаткової оплати;
- використовувана програма є зрозумілою та пристосованою під потреби Центру (розрахунок заробітної плати працівників відповідно до їх педагогічного навантаження та тарифікації);
- програма з розрахунку заробітної плати побудована на алгоритмі ведення ручного бухгалтерського обліку, що спрощує і полегшує роботу по внесенню документів.

Таким чином, переваги програмного комплексу “ЧІЖ–Бухгалтерія: Заробітна Плата”, який використовується для обліку оплати праці у Центрі, характеризують його лише позитивно. Зокрема, при розробці даної програми були враховані основні законодавчі акти, які регулюють ведення бухгалтерського бюджетного обліку. Всі рішення програми є комплексними і дозволяють автоматизувати всі ділянки обліку в рамках єдиного інформаційного простору, загальної системи класифікацій і довідкової інформації, яка не потребує додаткової синхронізації.

З вище викладеного ми бачимо, що більшість використовуваних бюджетними установами програм є пристосованими до роботи установ, вони комплексні і повністю задовольняють їх потреби. Але незважаючи на це все ж таки є невеликі недоліки в кожній програмі, адже немає ні чого досконалого на планеті Земля.

І самий великий недолік сучасної автоматизації обліку в бюджетних установах і цей недолік притаманний всім програмам це відсутність такої функції, як подача звітності в усі контролюючі органи України (Державна фіскальна служба України, Державна служба статистики України, Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України з тимчасової втрати працездатності, Державна казначейська служба України, міністерства і відомства). Дану функцію здійснює “М.Е.Дос” (My Electronic Document, також Medoc, Медок) – поширене українське програмне забезпечення для подання звітності до контролюючих органів.

Ми вважаємо це значущим недоліком, адже по–перше це додаткові фінансові затрати, по–друге це вдвічі більше витрачання робочого часу та трудових ресурсів. Постає питання, що з цією проблемою робити? Вирішувати! І вирішувати її на високо розвинутому технологічному рівні, адже створення програми, яка буде підтримувати у собі функції обліку різних ділянок установи, формування звітності за певний період часу та подача звітності у відповідні контролюючі органи це дуже серйозне питання, яке потребує втручання висококваліфікованих працівників.

Отже, ми бачимо, що над автоматизацією обліку оплати праці в бюджетних установах ще працювати, і працювати, адже це питання є актуальним та його потрібно розглядати на достатньо високому рівні підключаючи достатньо потужні ресурси.

Висновки. В даній статті наведено теоретичне узагальнення і вирішення наукового завдання, яке полягає у дослідженні автоматизації обліку в бюджетних установах. Основні висновки, що підтверджують результати даного дослідження мають таке трактування:

1. Основними напрямками ефективної комп’ютеризації бухгалтерського обліку в бюджетних установах є вибір оптимального програмного забезпечення з врахуванням специфіки методик та особливостей ведення обліку;

2. Розглянуто програмні забезпечення, які служать для обліку оплати праці деяких бюджетних установ країни та їх можливості;

3. Показано, що автоматизовані системи відіграють важливу роль у бухгалтерській обліку бюджетної установи та значно спрощують роботу. Використання інформаційних технологій впливає на ефективність організації обліку та проведення аналізу оплати праці;

4. Зазначено, що автоматизована обліково–аналітична система розрахунків з оплати праці може бути реалізована за допомогою різного програмного забезпечення. Вона є гнучкою до змін у законодавстві. Але натомість цьому розробки у цьому напрямі не є завершеними, а значить можуть продовжуватися.

5. Запропоновано створення програми, яка буде підтримувати у собі функції обліку різних ділянок установи, формування звітності за певний період часу та подача звітності у відповідні контролюючі органи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адамик О. В. Інформаційні технології в комп'ютерних системах бухгалтерського обліку: проблеми організації даних та їх потоків // Бізнес Інформ. – 2016. – №10. – С. 348–353. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-10_0-pages-348_353.pdf.- Назва з екрану.
2. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки. 2–ге вид. Навч. посіб. / П.Й. Атамас. – К: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
3. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2009. –214 с.
4. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.- Назва з екрану.
5. Вільний сайт ЧИЖ-Бухгалтерія : Зароботная Плата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zarplata.chizh.ua/description.php>.- Назва з екрану.
6. Дергільова Г.С., Коробкіна І.С. Порівняльний аналіз програмних продуктів із автоматизації обліку розрахунків із персоналом// Харківський державний університет харчування та торгівлі.- 30.03.2012.-№2.- С. 97-104. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2012_1%281%29__16.- Назва з екрану.
7. Захарчу О.Г. Інформаційні технології обліку і контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах// Тернопільський національний економічний університе.- 2017.- С. 118. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream.pdf> .- Назва з екрану.
8. Терещенко Л.О., Матієнко–Зубенко І.І. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.